

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii
Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ**

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

§. V. Consectarium quintum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

adstringimur, cum tamen ab iis majores nostri immunes essent? Quàm multa à Concilio Tridentino reformata atque restricta? Vno verbo, erunt fortè, qui salutis viam difficiliorem his temporibus esse arbitrentur: atque adeò dicere ausim, disciplinam morum à Jesuitis non modò non relaxatam, sed non mediocriter restrictam fuisse. Quàm multa enim Navarrus, Cajetanus, Sylvester, Fumus licita putarunt, quæ à Jesuitis licita esse negantur? Sed video finem, quem Jansenistæ sibi proponunt. Suave Christi jugum & onus leve invident hominum generi, cui, more Pharisaico, onera importabilia imponunt, quæ ipsi digito suo ne quidem movere velint.

§. V.

Confectarium quintum.

Hic etiam convitiari & nugari pergis; vis enim, ex illo probabilitatis fonte tam *horrenda*, tam *impia* prodiisse, quorum pars tum in Montaltii Litteris, tum in Parochorum Scriptis descripta fuit, pars verò pudore compressa. *

O misericordes & pudibundos homines! quidquid convitii, veneni, calumniæ, affingi, excogitari, spargi potuit, liberali & impudenti manu sparserunt; & parci ac pudenterissimi videri volunt. Erras deinde cum dicis, ex privatis erroribus probabiles opiniones ortum duxisse; quasi verò erroris tenebræ pariant lumen, probabilis saltem veritatis. In hoc autem luculenter hallucinaris, quod idem putas, *esse reverà*, & *videri probabile*. Ut enim aliqua vera videntur & certa, quæ nec vera, nec certa sunt, ita aliqua videntur probabilia, quæ probabilia non sunt. Quod Deistarum hæresim Jesuitis

tis exprobras, risum potiùs, quàm stomachum movet. Quod dicis errorem cuique suum probabilem esse, erroneum est; dicere debueras *videri*. videri autem probabilem non excusat; quia scilicet error est; nisi fortè invincibilis & inculpatus sit: illud autem excusat, quod reverà probabile est; tunc enim prudenter agitur, quando circa id actio versatur, quod bonum esse, vel malum non esse, verè probabilis ratio demonstrat. Probabilis demùm ratio illa est, quæ sufficienter intellectum non præoccupatum, nec vitiatum ad prudentem assensum movet; dummodò nulla ratio opposita contrarium evincat.

Hinc si fortè accadat, opinionem verè probabilem falsam esse, ac proinde falli eum, qui illà ducitur; non culpandæ, sed inculpatae ignorantiae tribuendum est; cum probabilia aliter sciri vel cognosci non possint; nec Deus homines obliget ad impossibile; Calvinistis, immò & Jansenistis frustra licet obstrepentibus. Huc spectas Willelme: damnata Jansenii placita ob oculos semper habere videris. Nec est, quod Jesuitis religionum adiaphoriam attribuas: sectarii hætenus senserunt, utrùm Jesuitæ illorum dogmata suo calculo donent.

Quid porrò aliud Thomas Sanchez à te adductus dicit? nisi, hæreticum inculpata ignorantia laborantem non teneri sectam mutare: alioquin, invincibilis non esset. Idem Eradus Billius, idem omnes Doctores verè Catholici docent: puerum scilicet baptizatum, hæresim ab iis, à quibus in rebus fidei instituitur, sibi propositam credere sine peccato; modò scilicet, quod reverà omnes supponunt, invincibili laboret ignorantia. Sic in iis regionibus, quibus nullum fidei Catholicæ lumen affulget, multos ignorantia invincibili teneri constat, ac proinde esse materialiter

terialiter dumtaxat, ut vocant, non formaliter hæreticos. Longior ille dialogi tractus, quem describis, * instituti, scilicet, inter Valerianum Magnum & Basanomenum, ab auctore suo omitti potuit; quanquam illius Lutherani placita non approbat, immò saltem tacitè improbat. Centies demùm tuum illud recantas: probabile falsum peccato non eximit. Sed, si verè probabile sit, haud dubiè peccato eximit; cum ignorantia illa inculcata censeatur, quæ non modò probabile, verùm etiam errorem atque hæresim à peccato liberat.

* Pag. 86. 87.

§. V I.

Conseclarium sextum.

CRiminationes & calumnias hîc ultra modum amplificas. Vis enim à Jesuitis doceri, eam quæ cuique probatur, opinionem, probabilem esse, atque adeò hæresim hæreticis esse probabilem.*

Luculenter hallucinaris, Willelme; qui existimas, ideò aliquid reverà esse probabile, quia alicui probabile videtur. Falleris mi homo, falleris: nullus Jesuita id tibi concedat. Nempe aliud est, ut jam dixi, esse probabile, aliud, videri probabile: nec probabile dicitur per merum respectum ad intellectum unius, sed multorum, ut constat ex iis, quæ supra digessi: alioquin idem esset probabile & improbabile, quod vel dictu ridiculum est. Scio, nonnullis videri improbabile, quod aliis probabile videtur; sed alterutrum falli, necesse est; cum idem non sit, esse & videri. Nempe, quod est probabile, per respectum ad omnes mortalium intellectus probabile est; licèt nonnullis certum, aliis improbabile

* Pag. 82.

Eos. 791 † videatur.